

ČTVRTLETNÍK

PODZIM 2012

PRO PAMÁTKY

VÁŠ SPOLEHLIVÝ PARTNER PRO PAMÁTKY

Budoucnost nádražních budov

ROZHOVOR S MARTINEM KAŠPAREM O ZUBRNICKÉ MUSEÁLNÍ ŽELEZNICI

EDITORIAL

Přesně před rokem jsme veřejnosti představili internetový portál PROPAMÁTKY, díky kterému můžete nyní číst třetí číslo tohoto čtvrtletníku. Co jsme pro Vás připravili?

Vzhledem k zaměření naší konference o obnově a využívání památek, jejímž tématem jsou nádražní budovy, jsme zvolili toto téma i pro rozhovor. Zeptali jsme se předsedy občanského sdružení Zubrnické museální železnice Martina Kašpara na aktivity kolem záchran a provozu tamější železnice i místní budovy stanice.

Zkušenosti se záchranou a správou vlastního zámku v obci Chyšce nám popsal Vladimír Lažanský. Ten se stejně jako my zúčastnil veletrhu PAMÁTKY. Přinášíme Vám stručné shrnutí. Ve čtvrtletníku najdete zprávu o krajských dotacích a o soutěži EDEN 2013, která zviditelňuje méně známé turistické lokality.

A protože si vážíme odborných partnerů portálu, kteří mají zkušenosti v oblasti obnovy památek, informujeme Vás také o nich.

Za celou redakci portálu PROPAMÁTKY Vám přejí nerušené podzimní listování.

Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

WIKI MILUJE PAMÁTKY

Vytvoření sbírky fotografií všech historických památek je cílem největší světové fotografické soutěže Wiki Loves Monuments – Wiki miluje památky. Ta se letos konala v září 2012 poprvé i v České republice. Cílem národního kola bylo získat hodnotné fotografie

českých, moravských a slezských památek, které obohatí nejen internetovou encyklopedii Wikipedii, ale budou především dále bezplatně šiřitelné díky svobodné licenci. Deset nejlepších fotografií českého kola bude oceněno věcnými cenami a navíc postoupí do celosvětového finále.

Lusitana – Wikimedia Commons – BY-SA

KONFERENCE ALMA 2012

Ve dnech 21.–23. listopadu 2012 se ve Strahovském klášteře v Praze uskutečnila již čtvrtá mezioborová konference ALMA 2012. Setkání nese název Znalost a praxe ve výtvarném umění – cesta od poznání materiálů k technologickému uplatnění. Kromě českých přispěvatelů, zejména technologů

a restaurátorů, na ní vystoupí i přední evropské odborníky, jejichž přednášky budou simultánně tlumočeny do češtiny.

Che – Wikimedia Commons – BY-SA

PRO ŽIVOT KOSTELŮ BROUMOVSKA

Farnost v Broumově se pustila do rozsáhlého projektu s názvem Pro život kostelů Broumova, jehož cílem je vedle rekonstrukce kostelů i snaha vrátit těmto památkám život, obnovit v nich centrum duchovní správy a posílit kulturně společenské vazby v rámci celého regionu. Projekt revitalizace a obnovy broumovské skupiny kostelů je výjimečný nejen svým rozsahem obnovy těchto vrcholně barokních

staveb, ale především tím, že má ambice těmto památkám vrátit život a svébytné postavení, které bylo narušeno historickým vývojem v druhé polovině 20. století, a to nejen v rámci regionu Broumova.

Daniel Baránek – Wikimedia Commons – BY-SA

DĚTSKÝ PŘŮVODCE PO PAMÁTKÁCH

Nakladatelství Hranostaj vydává edici ilustrovaných průvodců s pastelkami po českých a moravských pamětihodnostech. Autorkou koncepce, ilustrací, fotografií a textů je Eva Chupíková, která se

věnuje digitální grafice a ilustraci pro děti. Edice ilustrovaných průvodců s pastelkami je určena dětem, rodinám, školám a všem návštěvníkům památek. Snaží se v nich zprostředkovat nejdůležitější informace o historii, výrazných osobnostech, exteriérech, interiérech i okolí památky aktivní a přehlednou formou.

Foto obálka: Juan de Vojník – Wikimedia Commons – BY-SA

ROZHOVOR

Budoucnost nádražních budov

O obnovení provozu na zrušené železniční trati Velké Březno – Ústěk – Verneřice a provozování železničního muzea v Zubrnicih jsme si povídali s Ing. Martinem Kašparem, předsedou občanského sdružení Zubrnická museální železnice, které oslaví v příštím roce již 20 let své existence.

Rozhovor s Martinem Kašparem o Zubrnické museální železnici

Co Vás motivovalo k založení občanského sdružení?

Sdružení vzniklo formálně v srpnu 1993, ale příznivci železnice se scházeli na trati již několik měsíců předem. Motivace byla jednoduchá, jednak počátkem devadesátých let byla neopakovatelná společenská atmosféra, například se otevíraly léta uzavřené železniční přechody, a tak proč konečně neobnovit provoz do Zubrnice. Aktivity zde byly již od roku 1980, ale stát tuto záležitost po roce 1990 opustil a na řadu muzejí přijít soukromé aktivity. Navíc dospívala generace tzv. Husákových dětí, která byla ještě zvyklá občas pracovat zadarmo a nebyla manuálně úplně mimo.

Můžete nám ve stručnosti přiblížit historii železniční tratě Velké Březno – Ústěk – Verneřice a důvody jejího zrušení?

Místní dráha byla zprovozněna po necelém roce výstavby 18. srpna a 10. září 1890 jako jedna z četných lokálních tratí, které měly doplnit

již dokončenou síť hlavních tratí. Přepravní výkony však zůstaly za očekáváním, a tak se společnost velmi rychle dostala do červených čísel. Trať navíc chátrala. Určitou záchranou bylo převzetí provozu ČSD po roce 1918, kdy byla zahájena souvislá rekonstrukce dráhy. O náhradě části trati autobusovou dopravou se poprvé uvažovalo v období hospodářské krize ve 30. letech minulého století, díky omezení silniční dopravy během druhé světové války však k uvedenému opatření nedošlo. Další rána přišla po roce 1945, kdy bylo německy mluvící obyvatelstvo vysídleno, počet příchozích obyvatel však původních počtů zdaleka nedosáhl. S rozvojem silniční dopravy se trať dostala na seznam nerentabilních tratí a po několika odkladech byl provoz k 27. května 1978 zrušen.

Cesta k současnému stavu nebyla jednoduchá. Jakým způsobem probíhala jednání o odkoupení trati?

Jednání o obnovení provozu na sjiždném úseku do Zubrnice mohl vést jen vlastník, proto bylo nutné

TEXT – MICHAL ROUBÍK
FOTO – MARTIN KAŠPAR, MICHAL ROUBÍK

trať nejprve od státu odkoupit. Jednání trvala celkem 15 let a podařilo se tak až napotřetí v roce 2008. Trať stála cca 1,6 milionu korun a skládali se na ní jednotliví členové našeho sdružení.

Práce na obnově trati a obnově provozu určitě přináší řadu jednání s dalšími subjekty. Jak hodnotíte míru spolupráce s nimi a jakým způsobem se k Vaším aktivitám staví například místní samospráva?

Místním samosprávám je víceméně muzejní trať lhostejná. Obce mají řadu jiných důležitějších problémů, a tak je pro nás důležité aspoň to, aby na naši činnost bylo minimum stížností. Vlaky hlučí, kouří, po trati se už nedá jen tak procházet a to se pochopitelně řadě obyvatelů nelíbí. Navíc je ve službách cestovního ruchu zaměstnáno minimum obyvatel. Pokud jde o krajský úřad, tak na úvodním jednání s vedením kraje v roce 2005 jsme měli co dělat, abychom náš projekt uhájili, naštěstí nám vydatně pomohl tehdejší vlastník – Správa železniční dopravní cesty. Byli jsme trpěliví, a tak se některé odbory kraje s naší činností smířili.

Vámi obnovovaná trať byla v roce 1998 zapsaná do Ústředního seznamu kulturních památek, co to pro Vaši práci znamená?

Zápis do seznamu kulturních památek byl jedinou možností,

jak projevit veřejný zájem. Tento statut zrušil tehdy stále ještě platné rozhodnutí o likvidaci dráhy a pomohl nám s jejím prodejem. Nezabránil však rozkradení neprovozovaného úseku. Po prodeji dráhy se otevřely možnosti čerpání dotací, i když roubování grantů na dopravní stavbu nebývá jednoduché.

MARTIN KAŠPAR

- ▶ Narodil se v roce 1973.
- ▶ Pracuje ve společnosti Správa železniční dopravní cesty jako přednosta Správy sdělovací a zabezpečovací techniky Ústí nad Labem.
- ▶ V roce 1993 byl zakládajícím členem občanského sdružení Zubrnická museální železnice.
- ▶ Od roku 1999 působí jako předseda sdružení.
- ▶ Je ženatý, má dvě děti a žije v Ústí nad Labem.

Neprovozujete pouze muzejní jízdy na Vámi obnovované trati, ale i muzeum ve stanici Zubrnice. Řekněte nám něco o jeho zaměření.

Muzeum v Zubrnici vzniklo jako náhradní aktivita za náhle přerušeny muzejní provoz na trati do Zubrnice. Vzniklo téměř z ničeho, za minimální prostředky jsme otevřeli první expozici v květnu 1996. V několika vlnách bylo následně muzeum rozšiřováno. Jeho původním zaměřením byla historie lokálky, postupně jsme však přibírali další železniční obory, například drezíny, osvětlovací techniku, zabezpečovací techniku, dopravní kancelář. Muzeum nebylo nikdy systematicky dotováno a zřejmě jsme již vyčerpali možnosti vlastních zdrojů.

Vaše muzeum má ale i jiné exponáty mimo Zubrnice. Velmi zajímavé lákadlo se nachází i na nádraží v Ústí nad Labem – Střekově...

Jsou nám blízké i jiné železniční památky mimo naši lokálku. To je osud i vodárny Střekov z roku 1874 s parním strojem. V celostátním měřítku unikátně dochovaná stavba záhadně přežila polistopadové poměry a dochovaný interiér byl objeven jen náhodou. Původně jsme chtěli stavbu zabezpečit a předat ji někomu, kdo se stará o industriální památky, ale záhy jsme zjistili, že nikdo takový tady prostě není, a tak klíče od vodárny nám stále zůstávaly v kapse. Snahy do projektu zatáhnout

EXPOZICE HISTORICKÝCH DREZÍN V ZUBRNICKÉM MUZEU.

nějakou instituci, například městské muzeum, nebyly úspěšné. Nakonec jsme jednali i s Národním technickým muzeem, zda by technologii nedomontovalo a nepřevezlo do Prahy. To však jednoznačně doporučilo zachovat vše na původním místě. Nakonec jsme byli kontaktováni s člověkem, kterého prostor oslovil, že se pustil do jeho renovace, samozřejmě úměrně jeho a našim skromným finančním možnostem. Díky jemu byl stroj opraven a dnes už opět běží, byť jen na stlačený vzduch. Naše sdružení rovněž iniciovalo zápis objektu na seznam kulturních památek, nakonec dovršený počátkem letošního roku. Vodárna bývá v době provozu lokálky částečně přístupná veřejnosti.

Jste spokojeni s návštěvností muzea, jízdy na obnovované trati a vůbec se zájem veřejnosti o Vaše aktivity?

Spokojeni nemůžeme být nikdy. Ročně si k nám najde cestu

10–15 tisíc osob, ta čísla kolísají v závislosti na počasí a dalších vlivech. Kromě tržeb ze vstupného a jízdného jsou největším motorem kladné reakce návštěvníků nebo cestujících. Reakce máme i záporné a ty jsou pak zdrojem poučení, jak to příště dělat lépe, tedy pokud je to v našich možnostech. Žel narážíme na nízkou úroveň doprovodných služeb mimo vlastní dráhu – například v gastronomii, a to bude běh na dlouhou trať.

Jaké plány má Vaše občanské sdružení do budoucna?

Přežít tuhle ne moc optimistickou dobu. Přežít ji finančně a ubránit opravenou trať a vozový park před všudypřítomnými zloději. Úkolem číslo jedna je tedy udržet provoz aspoň do Zubrnice a sehnat nějaký stabilnější příjem. Ostatní plány jsou odloženy na neurčito. ■

O SDRUŽENÍ

Občanské sdružení Zubrnická museální železnice vzniklo v roce 1993 za cílem záchrany a obnovy dráhy Velké Březno – Ústěk – Verneřice, která byla zrušena v roce 1978. Občanskému sdružení se trať podařilo po 15 letech jednání v roce 2008 odkoupit od státu.

Členové sdružení a jeho spolupracovníci postupně rekonstruují trať a obnovují provoz na úseku z Velkého Března do Zubrnice, kde doposud nebyl snesen železniční svršek. Zbylé části trati chce občanské sdružení do budoucna využít jako turistické stezky. Druhou aktivitou sdružení je od roku 1996 provozování železničního muzea ve stanici Zubrnice, jehož expozice je zaměřena nejen na historii dráhy, ale i na další oblasti železničního provozu – zabezpečovací techniku či drezíny.

Zubrnická museální železnice je neziskovou organizací a své aktivity financuje z členských příspěvků, dotací a darů. Podnikatelská činnost subjektu slouží zpětně k financování jeho provozu. Úsek trati z Velkého Března do Lovečovic byl roku 1998 zapsán na Ústřední seznam kulturních památek České republiky.

www.zmz.cz

V ROCE 1996 BYL ZÁMEK CHYŠE RUINOU, O JEHO ZÁCHRANU SE ZASLOUŽIL VLADIMÍR LAŽANŠKÝ SE SVOJÍ RODINOU.

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Kastelánem na vlastním zámku

Ve spolupráci s časopisem Rodinný dům připravujeme pravidelně články o bydlení v historických stavbách. Doposud jsme představovali historická stavení, v nichž si řada lidí své bydlení dovede představit. Tento díl věnujeme památce, ve které se ne každému podaří bydlet. Jak se bydlí v zámku, který je zároveň otevřený veřejnosti?

„To, že se lidi přijedou podívat na to, co naši předchůdci vybudovali a co my jsme obnovili, je důležité. Ne kvůli penězům ze vstupného, ze kterých by bez dalších zdrojů financování zámek nikdy nemohl přežít, ale kvůli možnosti podělit se o kus naší historie a naši památku s ostatními a věřit, že i oni se díky ní něco naučí,“ zahajuje Vladimír Lažanský vyprávění o zámku, který už šestnáct let vlastní. Od počátku je jasné, že s manželkou Marcelou nekoupili zámek proto, aby mohli vést velkopanský život ve šlechtické rezidenci. Důkazem toho budí nejen výše citovaná slova,

ale i fakt, že obytná část je umístěna v jednopatrovém východním křídle, které je ze všech částí zámku nejmenší.

Rodová tradice a milionová ruina

V roce 1996 stála na místě dnešní příkladně obnovené novogotické budovy ruina. Zámek Chyše neměl to štěstí, že by ho tehdejší funkcionáři po roce 1946, kdy poslední z historických majitelů odešli do exilu, zařadili mezi památky určené k veřejnému ukazování. Bez ohledu na tradici sahající do 12. století čekal chyšské šlechtické sídlo osud učiliště a školy v přírodě, až nakonec zůstalo zcela opuštěné a jeho pozemek sloužil jako skládka. Po roce 1989 přešel zámek do rukou soukromé akciové společnosti, na jeho již dezolátním stavu se ale nic nezměnilo. Manželé Lažanští koupili zdevastovanou stavbu za 10 milionů korun, s financováním jim pomohl bankovní úvěr. „Jsem potomkem jedné z větví rodu Lažanských, v jehož vlastnictví byl zámek od roku 1766. To, že jsme se s manželkou té ruiny ujali, je výsledkem úcty k rodové tradici a hlavně snahy zachránit unikátní kulturní památku,“

vysvětluje Vladimír Lažanský, proč se pustil do projektu, který by mnozí označili za šílený. Ostatně, chce-li někdo dnes zámek a má peníze, může si ho klidně postavit. To by manželé Lažanští nikdy neudělali – oba věří v těžko popsatelné historické síly místa, které někteří pojmenovávají jako genius loci. Aby si noví majitelé mohli začít vychutnávat genia loci svého zámku, čekala je pět let trvající rekonstrukce.

Skromné zámecké bydlení

Východní křídlo, v němž se zámecký byt Lažanských nachází, na tom bylo před rekonstrukcí ze všech částí zámku nejhůř. Zatékající voda a další vlivy poničily původní trámové stropy, a tak nezbývalo než je vyměnit. Při celé rekonstrukci nebylo třeba žádných speciálních složitých postupů, majitelé naopak dbali na důsledné uplatňování jednoduchých stavebních postupů a technologií – zámek, i když je veliký, je pro ně svou podstatou pořád dům a za nejdůležitější považovali zachování metod, které se při stavbách používaly v době vzniku jednotlivých částí zámku. Svým obydlím vybaveným vkusnými replikami historického nábytku se Vladimír Lažanský obvykle moc nechlubí. „Byt není tou nejkrásnější částí. Původní nábytek, který v zámku byl a který se podařilo repasovat, jsme dali do expozice. Tento byt máme čistě jako zázemí, ne jako sídlo. Ostatně, dodnes máme trvalé bydliště v rodinném domě, kde jsme bydleli před koupí

zámku, a vedeme vlastně dvě domácnosti. Do té zámecké mají běžně přístup naši průvodci a průvodkyně, stejně jako řemeslníci, kteří tu čas od času dlouhodoběji pobývají.“

Tekuté rodinné zlato

Vladimír Lažanský je aktivní v Asociaci majitelů hradů a zámků a často vystupuje i na konferencích a seminářích o obnově památek. Zvou ho na ně nejen proto, aby vyprávěl o obnově historické stavby, ale také proto, že se obnovu a provoz zámku snaží financovat do značné míry výnosem z vlastních podnikatelských aktivit. V areálu zámku provozuje pivovar s restaurací, který po 74 let dlouhé přestávce navázal na tradici výroby chyšského piva. „Pochopitelně

i ten pivovar jsme museli rekonstruovat a náklady na to byly značné. Permanentní nedostatek financí a starost o to, jak je zajistit, jsou jednoznačně nejproblematičtějšími body vlastnictví kulturní památky. Před šestnácti lety jsme si koupili obrovský závazek, který nás už několikrát mohl dostat do bankrotu, ale nikdy se tak naštěstí nestalo,“ popisuje Vladimír Lažanský stinnější stránky života „zámeckého pána“. Pokoru, úctu k historickým památkám a schopnost zámek obnovit s přirozenou citlivostí k jeho odkazu si pan Lažanský zřejmě přinesl na tento svět ve své modré krvi. Po boku mu při jeho snažení stojí manželka i dospělý syn Vojtěch, který bude jednou v této práci pokračovat. ■

OBNOVENÝ ZÁMECKÝ PIVOVAR POMÁHÁ VYDĚLÁVAT PENÍZE NA PROVOZ ZÁMKU.

Nádraží, železnice a neziskovky

V České republice funguje velké množství neziskových organizací, které se věnují obnově, využívání a prezentaci památek souvisejících s fenoménem železnice a její historie. Vybrali jsme pro Vás sedm zajímavých příkladů.

Společnost železniční výtopna Jaroměř, o.s., se zasazuje o záchranu, obnovu a provoz historických železničních vozidel. Hlavní činností společnosti je provozování železničního muzea Výtopna Jaroměř, prvního zařízení svého druhu u nás.

www.spolecnost-zeleznicni.cz

Plzeňská dráha se zabývá historií železniční dopravy. Členové se podílejí na opravách a údržbě historických železničních vozidel a zabývají se dokumentační činností. Sdružení je patronem Bezdrážkové lokálky a plánuje otevřít železniční muzeum.

www.plzenskadraha.cz

Spolek pro veřejnou dopravu na jihozápadní Moravě prosazuje přitažlivou a ekologicky šetrnou veřejnou dopravu na jihozápadní Moravě s vazbou na oblast Dolního Rakouska. Poskytuje obecně prospěšné činnosti při ochraně životního prostředí a památek.

www.svd-jzm.cz

Mladějovská průmyslová dráha provozuje dopravu na úzkorozchodné železnici mezi bývalou šamotkou v Mladějově a zrušenými doly na Hřebčici. Cílem je zachování provozu na dráze, její údržba, obnova a rozvoj včetně péče o vozidla.

www.mladejov.cz

Klub železničních cestovatelů se věnuje poznávání, využívání a propagaci kolejových prostředků hromadné dopravy osob ve spojení s turistikou. Sdružení pořádá jízdy historickými vozidly po tratích, na kterých je doprava zastavena nebo omezena.

www.kzc.cz

Hlavním cílem Železniční společnosti Tanvald, o.p.s., je záchranu a provoz ozubnicových lokomotiv řady T 426.0, propagace ozubnicové trati do Harrachova a provoz muzea. Společnost připravuje obnovu kořenovské výtopny a výstavbu naučné stezky.

www.zubacka.cz

Hlavním posláním Klubu Železničního muzea Zlonice je záchranu železničních exponátů, jejich shromažďování ve sbírkovém fondu Železničního muzea Zlonice a budování a provozování stálé expozice muzea.

zmzlonice.draha.net

ČÁST TÝMU REDAKTORŮ PORTÁLU PROPAMÁTKY U SVÉHO VELETRŽNÍHO STÁNKU.

INSPIRACE

První veletrh PAMÁTKY

Více než 140 vystavovatelů z České republiky, Rakouska, Nizozemí, Německa či Velké Británie se ve dnech 4.–6. října zúčastnilo v Průmyslovém paláci v Praze prvního mezioborového veletrhu PAMÁTKY. Podle slov řady z nich veletrh naplnil jejich očekávání.

TEXT – ZBYNĚK KONVIČKA
FOTO – ADÉLA BACHTÍKOVÁ

Nový oborový veletrh umožnil řadu osobních, profesních i přátelských setkání. Na jednom místě se totiž během tří dnů dařilo stihnout bezpočet pracovních jednání, při kterých se upevňovaly navázané vztahy nebo vznikaly nové. Což bylo i jedním z cílů této přehlídky.

Pro vlastníky památek bylo cenné, že přímo na místě mohli diskutovat s odbornými firmami či řemeslníky o svých konkrétních potřebách, které mají ve svém památkově chráněném objektu. A zároveň si vyměňovat zkušenosti v péči o památky. Pro firmy a neziskové organizace to zase byla další možnost prezentovat svoji činnost. Kraje a města zvaly na návštěvu svých atraktivních lokalit.

Organizátoři připravili i bohatý doprovodný program s odbornými přednáškami a expozicemi pěti výstav. Mezi exponáty vystavovatelů zaujal například haptický model relikviáře sv. Maura či stavba kachlových kamen, před hlavním vstupem do Průmyslového paláce pak Pražská mobilní zvonkohra.

Vedle odborných firem se prezentovala řada neziskových organizací, které měly zvýhodněné podmínky pro své stánky. Mezi nimi byl i portál PROPAMÁTKY, který takřkajíc „vystoupil z monitoru ven“. Jeho redaktoři všem zájemcům vysvětlili poslání a smysl tohoto projektu, který se snaží zastřešovat informace o obnově a využívání památek. ■

SOUČÁSTÍ DOPROVDNÉHO PROGRAMU VELETRHU BYLY TAKÉ VÝSTAVY.

Zakupák – Wikimedia Commons – BY

FINANCOVÁNÍ Krajské dotace

Na portálu PROPAMÁTKY Vás v sekci Financování pravidelně informujeme o aktuálně vyhlášených programech na záchranu a obnovu památek. Tato oblast bývá obvykle financována ze šesti hlavních zdrojů: stát, kraje, města, mezinárodní fondy, nadace a nadační fondy a také veřejné sbírky. V tomto čísle čtvrtletníku se zaměříme na krajské dotace.

Michal Louč – Wikimedia Commons – BY

Výše dotací, které jsou kraje schopny poskytnout na obnovu památek, se odvíjí od celkového množství finančních prostředků, s nimiž kraj disponuje a také od množství památek, které se na jeho území nachází. Mezi kraje s největším počtem kulturních památek se řadí Jihočeský, Jihomoravský a Středočeský kraj. Jihočeský kraj nabízí v této oblasti tradičně největší počet dotačních titulů, v letošním roce rozdělil 20 milionů korun. S největším objemem finančních prostředků hospodaří hlavní město Praha, kde v letošním roce žadatelé získali 52,6 milionů korun.

Celkově bylo ve všech krajích rozděleno 195,8 milionů korun. Ve srovnání s rokem 2011 došlo k jistému poklesu, ale krajské dotace se stále řadí k jednomu z nejvýznamnějších finančních zdrojů pro obnovu památkových objektů

Během roku jsme na portálu přinášeli informace o jednotlivých krajských dotacích a výsledcích schválených programů. Tyto články o financování si můžete vyhledat v sekci Zpravodajství pod tématem „krajské dotace“.

Dagmar Koželuhová

Kraj	Počet dotačních titulů	Dotace v mil. Kč
Jihočeský	5	20,0
Jihomoravský	1	4,8
Karlovarský	1	5,4
Kraj Vysočina	1	13,0
Královéhradecký	2	7,6
Liberecký	1	6,4
Moravskoslezský	1	5,5
Olomoucký	2	13,5
Pardubický	2	6,8
Plzeňský	2	9,7
Praha	1	52,6
Středočeský	2	31,0
Ústecký	2	13,2
Zlínský	1	6,3
Celkem	24	195,8

Hutuleň – Wikimedia Commons – BY

ZAÚJALO NÁS Soutěž EDEN 2013

Česká republika se již počtvrté zapojuje prostřednictvím agentury CzechTourism do prestižního evropského projektu European destination of excellence – EDEN. Jde o soutěž, jejímž cílem je zviditelnění méně známých turistických lokalit, které prosazují orientaci na udržitelný rozvoj cestovního ruchu.

Marzper – Wikimedia Commons – BY

OCENĚNÍ ZÍSKAL V ROCE 2010 REGION BYSTRICKO, JEHO SOUČÁSTÍ JE TAKÉ HRAD PERNŠTEJN.

Letošní ročník bude zaměřen na problematiku přístupného cestovního ruchu, tedy pro potencionální klienty se zdravotním handicapem. Pozornost bude soustředěna zejména na ubytovací a stravovací zařízení, a také na vhodná místa pro dovolenou a aktivní relaxaci. Evropská komise si bude všimát i dopravní dostupnosti turistických destinací pro občany se zdravotním handicapem, ale také pro rodiny s dětmi a aktivní seniory v rámci podpory tzv. sociální turistiky.

Soutěž bude sledovat i iniciativy provozovatelů služeb v zařízeních cestovního ruchu při zvýšení profesionality personálu a jejich odborné úrovně při nabídce služeb. Stejně jako problematiku cíleného marketingu se zaměřením na přístupný cestovní ruch pro návštěvníky všech věkových kategorií. Hodnocena bude i úroveň nabídky na internetových portálech v turistických informačních centrech pro oslovení účastníků cestovního ruchu v rámci orientace na přístupný cestovní ruch v přihlášených turistických destinacích.

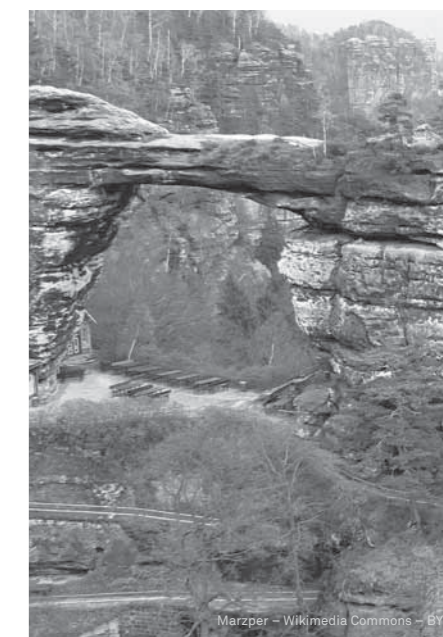
„Tato iniciativa Evropské komise na podporu udržitelného cestovního ruchu přispěje i v České republice k posílení návštěvnosti turistických destinací vstřícných pro osoby i se zdravotním handicapem, zejména v mimosezónním období, což může znamenat i pozitivní dopady na ekonomickou stránku provozu

celé řady zařízení cestovního ruchu a vyhledávaných turistických cílů s bezbariérovým přístupem,“ říká Ing. Rostislav Hošek z odboru cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj.

Dosavadní vítězové soutěže: Národní park České Švýcarsko (2009), Bystricko na Vysočině se Svrateckou vodohospodářskou naučnou stezkou podél Vírské přehrady (2010) a Slovácko (2011).

Více informací o soutěži naleznete na stránkách www.kudyznudy.cz/EDEN.

Zbyněk Konvička

Marzper – Wikimedia Commons – BY

Podpořte portál PROPAMÁTKY

Již rok pro Vás připravujeme praktické informace v oblasti péče o památky. Považujete-li naši práci za smysluplnou, můžete ji podpořit dobrovolným darem.

Internetový portál PROPAMÁTKY je nezávislý zdroj informací v oblasti obnovy a financování památek. Zdarma prezentujeme veřejné sbírky a dotace, budujeme oborový katalog služeb v oblasti památkové péče v České republice, publikujeme zprávy, články a rozhovory. Redakce portálu funguje jako sociální podnik a zaměstnává redaktory se zdravotním hendikepem.

Jedním z hlavních zdrojů příjmů portálu jsou příspěvky odborných partnerů, jejichž činnost souvisí s péčí o památky. Jejich podpory si velice vážíme. Současně chceme nabídnout našim čtenářům, majitelům památek, odborným

firmám, neziskovým organizacím i jednotlivcům možnost přispět na činnost redakce také dobrovolným darem.

Nacházíte na portálu PROPAMÁTKY užitečné a praktické informace? Podpořte jeho fungování svým darem. I malá částka, kterou poskytne více jednotlivců či firem, nám pomůže provozovat a dále rozvíjet naše služby.

Podrobnější informace naleznete na www.propamatky.info, popř. se informujte na e-mailu: ales.kozak@instituteu.cz.

Aleš Kozák

PARTNEŘI PORTÁLU

Kvalitní pálená střešní krytina pomáhá zastřešovat památky.
www.tondach.cz

Využijte našich zkušeností s osvětlením historických budov.
www.erco.com

OKNA s dotekem historie a mistrovstvím našich předků.
www.mrnka.cz

Pálené i nepálené cihly, ale také dlažba „půdovka“.
www.heluz.cz

Odborná stavební a montážní firma s více než stoletou tradicí.
www.podzimek.cz

Omítky a malty na vápenném základě pro obnovu historických staveb.
www.kvk.cz

Institut pro památky a kulturu, o.p.s., který provozuje portál PROPAMÁTKY získal v roce 2012 dotaci od Nadace OKD v programu Pro budoucnost ve výši 250 000 Kč. Tyto prostředky jsou využívány jak na platy zaměst-

nanců, tzn. běžný provoz redakce, tak i pro tvorbu fundraisingového plánu, propagaci a vývoj nových funkcí. Cílem je zajistit dlouhodobou udržitelnost portálu, který je první svého druhu v České republice.

Čtvrtletník portálu PROPAMÁTKY
Ročník 1, číslo 3, vychází: 4x ročně
Vydává: Institut pro památky a kulturu, o.p.s.

Redakce: Aleš Kozák, Jan Červinka, Zbyněk Konvička, Dagmar Koželuhová, Helena Pašková
Jazyková redakce: Lenka Kuboušková

Evidenční číslo: MK ČR E 208 18
© Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
E-mail: redakce@instituteu.cz